

3. Petrovich J.M. and Novakivskii I.I. 2012. Modern concept of a model design of an organizational system of enterprise management, *Econtechmod: an international quarterly journal on economics in technology, new technologies and modelling processes*. Vol.1. No.4 Lublin, Lviv, Rzeszów, 41-48.

Мазур А.В.

к.е.н., асистент кафедри фінансів
Національний університет «Львівська політехніка»

Дідух О.В.

к.е.н., асистент кафедри фінансів
Національний університет «Львівська політехніка»

ВИЗНАЧЕННЯ МОРАЛЬНОГО ЗНОСУ ОСНОВНИХ ЗАСОБІВ НТПВ

В силу інноваційного розвитку машинобудівної промисловості важливим постає не лише питання фізичного зносу основних засобів та кількості відпрацьованих машино-годин, а й моральної застарілості машин та устаткування, невідповідності новітнім нормам та стандартам. Особливої актуальності дане питання набуває при дослідженні основних засобів НТПВ, де використання прогресивних технологій є просто необхідним. Так, скажімо, на багатьох машинобудівних підприємствах для виконання науково-технічних робіт використовуються основні засоби, термін експлуатації яких уже завершився, однак, з досить високими технічними показниками з огляду на вчасне здійснення ремонтів та незначний обсяг відпрацьованих годин і масштаб здійснених робіт. Проте, порівнюючи з новітнім прогресивним обладнанням, роботи, здійснені на даних машинах, будуть характеризуватись значно нижчими техніко-економічними показниками.

Пропонується здійснювати оцінювання необхідності зміни структури основних засобів НТПВ у вартісному вираженні через урахування зношення основних засобів. Оцінювати стан основних засобів в розрізі їх груп, підгруп та окремих елементів пропонуємо за допомогою коефіцієнта залишкової здатності основних засобів до виконання робіт за вартісною оцінкою шляхом відношення залишкової вартості до первісної (балансової) вартості окремого елемента певної групи:

$$K_{zi} = \frac{B_{zi}}{B_{\sigma i}}, \quad (1)$$

де K_{zi} – коефіцієнт залишкової здатності основних засобів i -ї групи до виконання робіт за вартісною оцінкою, частка од.; B_{zi} – залишкова вартість основних засобів i -ї групи, грн.; $B_{\sigma i}$ – первісна (балансова) вартість основних засобів i -ї групи, грн.; $i = 1, \dots, m$ – групи основних засобів (основних засобів науково-технічних підрозділів; основного виробництва, які задіяні для потреб підготовки виробництва) відповідно у структурі основних засобів НТПВ.

Залишкова та первісна (балансова) вартість основних засобів у розрізі окремих підгруп або елементів:

$$B_{zi} = \sum_{j=1}^n B_{zij}, \quad (2);$$

$$B_{\sigma i} = \sum_{j=1}^n B_{\sigma ij}, \quad (3)$$

де $j = 1, \dots, n$ – номер окремого елемента (або підгрупи) i -ї групи основних засобів у структурі основних засобів НТПВ.

Під залишковою здатністю основних засобів до виконання робіт пропонуємо розуміти фактичну можливість основних засобів виконувати роботи з урахуванням їх зношення на дату оцінювання.

Загальновідомо, що устаткування морально застаріває. При цьому моральне старіння відбувається абсолютно по різному для різних видів верстатів, апаратів, засобів транспорту, обчислювальної техніки та інших видів устаткування та обладнання. Багато років використовуються, наприклад, верстати певних моделей токарної, фрезерної, свердлильної та інших груп металорізального устаткування. Їх замінюють через фізичний знос, через необхідність забезпечення відповідних класів точності й чистоти обробки. Проте самі види обробки не зникають і вони цілком можуть бути задоволені устаткуванням давно сконструйованих моделей верстатів, ковальсько-пресового устаткування, гальванічних ванн тощо. Те саме можна сказати й про транспортні засоби, зокрема напільні та підвісні конвеєри, що використовуються для внутрішньозаводського транспортування. Для таких основних засобів врахування морального зносу може ускладнювати методика оцінювання показника залишкової здатності і відповідно процедуру визначення необхідності зміни їхньої структури.

Однак, щодо обчислювальної техніки, яка відповідно до змін програмного забезпечення зазнає прискореного морального старіння, а також обладнання для проведення наукових досліджень і проектно-конструкторських робіт, яке змінюється не в залежності від фізичного зносу, а відповідно до впровадження інновацій, вочевидь коригування коефіцієнта залишкової здатності на певну величину морального зносу є необхідним. З урахуванням такого коригування формула для визначення коефіцієнта залишкової здатності буде виглядати так:

$$K_{zi} = \frac{B_{zij}}{B_{bij}} \cdot k_{mzij}, \quad (4)$$

де k_{mzij} – коригувальний коефіцієнт визначення морального зносу окремого елемента основних засобів i -ї групи, частка од.

Коригувальний коефіцієнт визначення морального зносу основних засобів пропонується розраховувати з урахуванням порядкового номера покоління основного засобу, що використовується для потреб здійснення науково-технічних робіт, та кількості поколінь відповідного елемента устаткування загалом. Відповідно коригувальний коефіцієнт визначення морального зносу основних засобів визначаємо наступним чином:

$$k_{mzij} = \frac{j_{ip}}{d}, \quad (5)$$

де j_{ip} – порядковий номер окремого елемента i -ї групи основних засобів, од.; P – порядковий номер покоління відповідного елемента устаткування, од.; d – кількість поколінь відповідного елемента устаткування, од.

Коефіцієнт морального зносу основних засобів може змінюватись у межах від 0 до 1, при чому, що нижче значення коригуючого коефіцієнта, то більше моральне старіння досліджуваного устаткування.

Запропонований метод оцінювання структури основних засобів дає можливість поглиблено і структурно проаналізувати необхідність зміни структури основних засобів, сприяє виявленню вузьких місць в розрізі окремих груп, підгруп чи структурних елементів основних засобів, тим самим попередити можливість виходу з ладу окремих об'єктів структури основних засобів і своєчасно приймати рішення щодо здійснення оновлення структури устаткування.

1. Алексеев И. В. Формування структури основних засобів науково-технічної підготовки виробництва: монографія / І. В. Алексеев, А. С. Мороз, А. В. Мазур. – Львів: Видавництво Львівської політехніки, 2015. – 172 с.

2. Aliksieyev I.V. *Theoretic-methodological approach to the evaluation of fixed assets technical state at the stage of scientific and technical preparation of production / I.V. Aliksieyev, A.V. Mazur // «The world economy. Global and country-specific aspects». Reihe: «Europäische Integration. Grundfragen der Theorie und Politik». – Berlin: Forschungsinstitut der IWVWW e. V. Berlin, 2014. – Nr. 35/2014. – P. 137-147.*

Малиновська Ю.Б.

асистент

Петришин Н.Я.

к.е.н., доцент

Національний університет «Львівська політехніка»

КОУЧІНГ ЯК ІНСТРУМЕНТАРІЙ НЕМАТЕРІАЛЬНОГО АКТИВІЗУВАННЯ ДІЯЛЬНОСТІ ПРАЦІВНИКІВ КОМУНІКАЦІЙНОЇ СИСТЕМИ ПІДПРИЄМСТВА

Основним ресурсом підприємства та об'єктивною передумовою його успішного функціонування є людські ресурси, а саме їх знання, вміння, навички та досвід. Для забезпечення ефективного використання усіх інтелектуальних здібностей працівників комунікаційної системи, спонукання їх до результативного здійснення їхньої діяльності, керівникам підприємств необхідно впроваджувати адекватні методи активізування.

У практиці функціонування вітчизняних промислових підприємств оцінювання ефективності здійснюється на підставі розрахунку фінансових показників. Слід зазначити, що такий підхід є виправданим лише за умови визначення ефективності функціонування підприємства загалом. Однак, методика визначення ефективності активізаційних заходів вимагає удосконалення.

Удосконалення методики визначення ефективності методу активізування, зокрема, коучінгу доцільно здійснювати на підставі врахування таких ключових положень: по-перше, будь-який метод активізування діяльності працівників призводить до певного результату, таким чином, визначаючи ефективність коучінгу досить важко оцінити його результат, як для працівника, так і підприємства загалом; по-друге, при визначенні ефективності коучінгу доцільно використовувати певні показники та критерії, які не лише дають змогу визначити економічний та соціальний ефект від його впровадження, а й дозволяють окреслити напрямки можливого удосконалення; по-третє, загальноприйнятий підхід до обчислення будь-якої ефективності як відношення результату до витрат є не зовсім прийнятним при визначенні ефективності коучінгу; по-четверте, оскільки об'єктом коучінгу є працівники комунікаційної системи підприємства, то при визначенні ефективності доцільно враховувати й результати, які приносить коучінг і для працівників.

Застосування узгодження цілей, як критерію ефективності коучінгу, характеризується існуванням ряду проблем: зазвичай промислові підприємства є обмеженими у ресурсах і тому не мають можливості задовольнити цілі працівників, у тому числі стосовно виду коучінгу, його предметної області, терміну проведення тощо; основоположними є цілі підприємства. У випадку суперечності між цілями підприємства та цілями працівників домінуватимуть перші, тому на практиці досить важко домогтися узгодження чи компромісу; на сьогодні першочергово визначаються цілі підприємства, далі цілі активізування, а далі цілі працівників. З огляду на це, на практиці узгодження цілей при проведенні коучінгу перетворюється у вторинний процес і йому не приділяється належної уваги; забезпечення адекватного узгодженні цілей працівників комунікаційної системи та підприємства вимагає від менеджерів